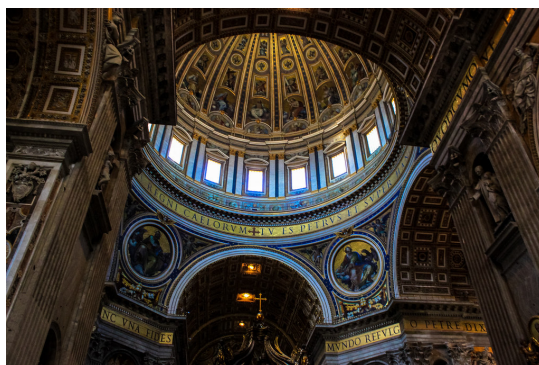

V akom duchu by mal byť vedený III. vatikánsky koncil?

Matej Gavlák

14. októbra 2022 ✝ Cirkev Spoločnosť

II. vatikánsky koncil a jeho dôsledky pre život Cirkvi sú stále témou, ktorá dokáže poriadne rozhádať teológov. V čase svojho konania sa netajil tým, že chce podporiť rozvoj katolíckej viery, obnoviť morálku a prispôbiť cirkevnú disciplínu modernej dobe. Prečo potom dnes zažívame taký veľký nárast katolíkov, ktorí chodia na latinské omše a volajú po návrate k tradícii? V čase 60. výročia usporiadania koncilu sa touto témou zaoberajú aj mnohí svetoví komentátori.

Ilustračný obrázok, zdroj: flickr.com

„II. vatikánsky koncil, veľká to revolúcia v živote modernej katolíckej Cirkvi, bol v Ríme začatý v tento týždeň pred 60 rokmi. Tolko vecí zo 60. rokov už je za nami, avšak tento koncil tu je stále s nami; vskutku, pre rozdelenú Cirkev skutočne nemožno uniknúť jeho stále pôsobiacim dôsledkom,“ takto začína svoj najnovší článok stĺpčekar *New York Times* Ross Douthat. Názov jeho článku je taktiež veľavrhavý: *Ako sa katolíci stali väzňami II. vatikánskeho koncilu*.¹

Väčšina katolíkov viac-menej dokáže rozpoznať veci, ktoré tento koncil do katolíckej Cirkvi zaviedol, aj keď čas ukazuje, že zmena bola ďaleko väčšia, než sa pôvodne zdalo: omša nezmenila len svoj jazyk, či otočila kňaza k ľuďom, ale mnohé bolo z nej odstránené – zmenilo, vlastne zjemnilo – sa množstvo modlitieb a starodávnych rítov.

Cirkev sa otvorila svetu a prestala byť voči nemu taká „zaujatá“, ako tomu bývalo po minulé storočia. Začali sa konať tzv. „medzináboženské dialógy“ a nastalo tiež obdobie veľkého „zľahčovania“. Západní teológovia začali hovoriť viac o láske a odpustení, začala sa presadzovať myšlienka, že hriech už nie je až také strašné previnenie, ako to bolo kedysi a ani pokánie a ľútosť nemusia byť až také prísne, ako kedysi. Hrozba večného pekla šla v ich ponímaní výrazne do úzadia.

S týmito názormi prišlo uvoľnenie prísneho katolíckeho života a v Cirkvi sa objavili kňazi, oblečení namiesto reverend v havajských košeliach, mníšky obhajujúce feminizmus či dokonca LGBT „životný štýl“, alebo misionári, ktorí nechodili domorodcom ohlasovať Krista, ale „obohacovať sa“ ich kultúrou a ich náboženskými zvyklosťami.

V Holandsku sa presadilo prijímanie na ruku, zatiaľčo z Nemecka úplne vymizli spovednice. Dodnes sa tam prakticky nikto nespovedá. Podľa Pátra Pia bolo pritom pre katolíka ideálne, ak by sa spovedal každý týždeň. Tiež stojí za zmienku, že si tento taliansky svätec vymohol u pápeža výnimku aj naďalej slúžiť sv. omšu len v starom ríte.

Mnohovrstvový úpadok

Uvoľnenie prísneho katolíckeho života malo mať za cieľ prilákať čo najviac nových veriacich, zvlášť mladých ľudí. Samotný II. vatikánsky koncil bol zvolaný kvôli tomu, aby sa zaoberal postojom Cirkvi vo vzťahu k rýchlym zmenám v spoločnosti, ktoré si vyžadovali zásadné zmeny v oblasti pastorácie. Ako však vieme, stal sa pravý opak. Veriaci odchádzajú, zatvárajú sa kostoly, katolícke školy a katolícke inštitúcie. Americká katolícka univerzita Notre Dame dala čestný titul Obamovi a jej študenti bežne vyvesujú vo svojich kampusoch dúhové vlajky. Podobnými vecami sa „pýši“ väčšina katolíckeho vyššieho školstva vo svete.

Od 60. rokov tu tiež máme exponenciálny nárast homosexuálnych a dokonca pedofilných škandálov, ktorý zdevastoval celé lokálne cirkvi (viď Peru, či množstvo diecéz v USA). „Otvorenie sa svetu“ v predvečer sexuálnej revolúcie bola katastrofa porovnateľná s výbuchom sopky Krakatoa.

Katolíci stratili západnú Európu, kde prevládol ateizmus a stráca už aj Južnú Ameriku, kde začína prevládať protestantizmus. V ostatných častiach sveta – v Ázii, Severnej Amerike, Afrike, Škandinávii – pritom ani zďaleka nepriniesol ovocie, ktoré sa od tak „otvoreného“ koncilu očakávalo. Katolicizmus postupne prichádza aj o kedysi veľmi zbožné národy – Slovákov a i Poliakov; Íri sú dnes azda najviac protikatolíckym národom v celej Európe.

Mnohovrstvový úpadok každý vidí. To, že sa o ňom taktne mlčí, je druhá vec.

Porovnanie s Tridentským koncilom

Často sa stretávam s názorom, že úpadok náboženstva ako takého – a aj inštitúcie ako je Cirkev – je nezastaviteľným, doslova dejinným činiteľom. „*Od polyteizmu k monoteizmu a od monoteizmu k ateizmu*“, tak hovoria tí, čo na Boha vo svojich srdciach zabudli. Nesúhlasím s týmto výrokom, ani s takýmito názormi.

Cirkev sa v podobnej situácii už nachádzala. V 17. storočí zasiahla Európu cunami protestantizmu. Ľudia sa otáčali Rímu chrbtom s tým, že na uctievanie Boha ho nepotrebujú. Nové lokálne protestantské sektičky boli navyše na svoju dobu vskutku „liberálne“, a tým pádom pre bežného človeka na prvý pohľad „príťažlivejšie“: žiadne spovede, minimum pôstov, žiadna potreba pokánia, zrelativizovaný hriech...

II. vatikánsky koncil

zdroj: flickr.com

Cirkev sa otriasala v základoch. Zdalo sa, že ju ľudia v mnohých krajinách celkom opustia. Takmer úplne ju už opustili v Poľsku (70 % protestantské), ako aj v Uhorsku (9 z 10 obyvateľov zo dňa na deň zmenilo svoju vieru). O tom, že Rím stratil celý sever Európy ani nehovoriac. Avšak prišiel „ultraortodoxný“ Tridentský koncil, ktorý bol, mimochodom, zvolaný na naliehanie katolíckych Habsburgovcov. Cirkev na koncile zaviedla sprísnenie mravov, nie ich uvoľnenie. Potvrdila svoj bojovný až nepriateľský status voči svetu ovládnutého zlom.

Tridentský koncil zachránil stred a juh Európy. Okrem toho pridal celú Južnú Ameriku. Francúzske kolónie v Severnej Amerike na čele s Québecom (ale aj mestá ako New Orleans, či St. Louis) boli taktiež hlboko katolícke. A nezabúdajme na španielsku katolícku Kaliforniu a západ dnešných USA.

Tridentský koncil bol grandióznym úspechom: pre pravú vieru zachránil 2/3 Európy a pridal aj obrovské množstvo duší z ďalších kontinentov. To je historický fakt.

Nový koncil vedený v tradičnom duchu?

Keď som si prechádzal niektoré stránky, všimol som si, že už ohľadom II. vatikánskeho koncilu 60. rokov po jeho otvorení nechodili okolo horúcej kaše: jasne uviedli, že to bola pre katolicizmus vo svete aj pre Cirkev ako inštitúciu masívna rana. A že je čas na jeho „dôchodok“. Eric Sammons pre portál *Crisis Magazine* napísal:

„Po šesťdesiatich rokoch sporov a konfliktov si II. vatikánsky koncil zarobil na dôchodok..., musíme vidieť Cirkev a jej poslanie novými očami. Dajme II. vatikánskeho koncilu zlaté hodinky, pošleme ho do dôchodku a reštartujeme dielo evanjelizácie sveta.“²

Aj vnímavý Rod Dreher si všimol, že ohľadom II. vatikánskeho koncilu sa niečo deje. „*Katolícka Cirkev sa na II. vatikánskom koncile začala reformovať, no skončila tým, že samú seba odzbrojila,*“ poznamenal.

Avšak okrem toho si všimol ešte jednu, dôležitejšiu vec: že mladých ľudí začína lákať... tradičná liturgia. Píše: *„Mladí ortodoxní kresťania vo veku 20 až 30 rokov sa ani trochu nezaujímajú o kompromisy a konformitu starších generácií. Chcú skutočnú vec. Rozumejú lepšie ako staršie generácie, že naozaj neexistuje spôsob, ako zosúladiť pravé kresťanstvo s akýmkoľvek zdegenerovaným bahnom, ktoré im ponúka naša kultúra Babylonu.“*

Presne tak. A toto začína byť prevažujúcim trendom najmä u mladej „stratenej“ generácie. Ich rodičia do kostola prestali chodiť, lebo veď „Boha niet“, ale títo cítia – vedia! –, že kresťanstvo je pravda, že živé sa nemohlo vyvinúť z neživého. A chcú... skutočnú vec, žiadne ďalšie kompromisy, veď idú doslova s kožou na trh. A toto sa netýka len laikov. Aj mladí kňazi sú ďaleko ortodoxnejší, ako ich predchodcovia, ako ukázala štúdia Texaskej univerzity.³

Možno tá doba ešte nenastala. Ale už začínajú byť aspoň niektoré katolícke médiá úprimné v tom, čo sa vlastne stalo v Cirkvi pred 60 rokmi – čo je výrazný posun vpred. Na základe uvedeného môžeme teda predpokladať, že tretí – a ak nie tretí, potom štvrtý – vatikánsky koncil už skutočne bude v réžii novej generácie katolíckych kresťanov a môže byť vedený v tradičnom duchu.

Aby sa konečne mohlo začať dielo reevanjelizácie sveta. Cítiť to niekde v povetrí. Zatiaľ sa môžeme aspoň modliť, aby tá doba prišla čím skôr.

1<https://www.nytimes.com/2022/10/12/opinion/catholic-church-second-vatican-council.html>

2<https://www.crisismagazine.com/2022/vatican-ii-at-60-time-for-retirement>

3<http://christianitas.sk/nova-prelomova-studia-ukazuje-ze-dnesni-katolicki-knazi-v-usa-su-daleko-ortodoxnejši-ako-ich-predchodcovia/>

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/v-akom-duchu-by-mal-byt-vedeny-iii-vatikansky-koncil/>